

FORRÁSKÖZLEMÉNYEK

MERÉNYI-METZGER GÁBOR

A HÁROM MEDNYÁNSZKY FIVÉR ÉLETÉNEK LEGFONTOSABB DOKUMENTUMAI

Jelen forrásközlemény a három Mednyánszky fivér: báró Mednyánszky László őrnagy, Lipótvár kivégzett erődítési parancsnoka, báró Mednyánszky Ede kapitány és báró Mednyánszky Cézár tábori főlelkész, a hadügyminisztérium hadlelkészi osztályának „in effigie” kivégzett igazgató tanácsosa életének legfontosabb dokumentumait adja közre. Megismerkedhetünk az 1848/49. évi forradalom és szabadságharc három hőisének eddig ismeretlen és publikálatlan keresztelési- és halotti anyakönyvi bejegyzéseivel.

Báró Mednyánszky László

A legújabb hadtörténeti szakirodalom szerint báró Mednyánszky László a Trencsén vármegyei Beckón¹ 1819. június 26-án látta meg a napvilágot.² A legfrissebb genealógia szakirodalom és a legújabb magyar életrajzi lexikon szerint viszont június 28-án.³

Mednyánszky László eredeti keresztelési bejegyzését a beckói római katolikus plébánia anyakönyveiben⁴ találtam meg. A latin nyelvű dokumentumból kiderült, hogy báró Mednyánszky József és Eleonora de Richert fia, „Ladislaus Leo Aloysius Antonius Eustachius” (László Leo Alajos Antal Euszták) Beckón, 1819. június 28-án született és másnap, július 29-én nyerte el a kereszttség szentségét.⁵ (Lásd az 1. sz. dokumentumot!)

A legfrissebb hadtörténeti és genealógiai szakirodalom, valamint a legújabb magyar életrajzi lexikon szerint báró Mednyánszky Lászlót Pozsonyban⁶, 1849. június 5-én végezték ki.⁷

Mednyánszky őrnagy halának, kivégzésének a tényét sem a pozsonyi Szent Márton, sem a pozsonyi virágvölgyi római katolikus plébániák anyakönyveibe⁸ nem vezették be.

¹ Ma a szlovákiai Beckov.

² *Bona Gábor*: Tábornokok és törzstisztek az 1848/49. évi szabadságharcban. Budapest, 2000 (a továbbiakban: *Bona* 2000). 503. o.; *Hajagos József*: Mednyánszky László báró. In: Vértanúk könyve. A magyar forradalom és szabadságharc mártírjai 1848–1854. Szerk.: *Hermann Róbert*. Budapest, 2007 (a továbbiakban: *Hajagos* 2007). 164. o.

³ *Gudenus János József*: A magyarországi főnemesség XX. századi genealógiája. II. köt. Budapest, 1993. (a továbbiakban: *Gudenus* 1993). 294. o.; Új Magyar Életrajzi Lexikon. IV. köt. Főszerk.: *Markó László*. Budapest, 2002. (a továbbiakban: ÚMÉL) 625. o.

⁴ Lelőhelyük: Pozsonyi Állami Levéltár (Štátny archív v Bratislave).

⁵ Štátny archív v Bratislave (a továbbiakban: SAB). Zbierka cirkevných matrík. Rímsko-katolícky farský úrad Beckov. Inv. č. 38. Fol. 72.

⁶ Ma a szlovákiai Bratislava.

⁷ *Bona* 2000. 504. o.; *Hajagos* 2007. 168. o.; *Gudenus* 1993. 294. o.; ÚMÉL 625. o.

⁸ Lelőhelyük: Pozsonyi Fővárosi Levéltár (Archív hlavného mesta Slovenskej Republiky Bratislavy).

Mednyánszky László haláláról azonban temetésének színhelyén, Beckón megemlékeztek. A beckói római katolikus halotti anyakönyvi bejegyzéséből megtudhatjuk, hogy a Pozsonyban, 1849. július 5-én – helyesebben június 5-én – meghalt „B. Mednyánszky Laszló”-t, aki „Hazájának vértanuja” volt, 1849. július 9-én temették el Beckón.⁹ Lásd a 2. sz. dokumentumot!

Báró Mednyánszky Ede

A legfrissebb hadtörténeti és genealógiai szakirodalom szerint báró Mednyánszky Eduárd Beckón, 1823. február 20-án látta meg a napvilágot.¹⁰ Mednyánszky Ede eredeti keresztelési bejegyzését a beckói római katolikus plébánia anyakönyveiben találtam meg. A latin nyelvű dokumentumból kiderült, hogy báró Mednyánszky József és Eleonora de Richert fia, „Eduardus Aloysius Antonius Eustachius” (Eduárd Alajos Antal Euszták) Beckón született és 1823. február 22-én nyerte el a keresztség szentségét.¹¹ (Lásd a 3. sz. dokumentumot!) Sajnálatos módon a dokumentumban nem szerepel a születés dátuma, de nagyon könnyen elképzelhető, hogy Mednyánszky Ede a szakirodalomban szereplő napon, azaz 1823. február 20-án látta meg a napvilágot.

A legújabb hadtörténeti és genealógiai szakirodalom szerint báró Mednyánszky Eduárd Beckón, 1895. július 25-én hunyt el.¹² Mednyánszky kapitány eredeti halotti bejegyzését a beckói római katolikus plébánia anyakönyveiben találtam meg. A latin nyelvű dokumentumból pedig kiderült, hogy „Illustrissimus D[omi]nus Baro Mednyánszky Eduardus de Aranyos-Medgyes” (Méltóságos aranyosmedgyesi Mednyánszky Eduárd báró úr) valóban 1895. július 25-én, 72 éves korában, tüdőödéma következtében halt meg Beckón és a falu régi temetőjében lévő családi kriptában, 1895. június 28-án temették el.¹³ (Lásd a 4. sz. dokumentumot!)

Báró Mednyánszky Cézár

A legfrissebb hadtörténeti és genealógiai szakirodalom, valamint a legújabb magyar életrajzi lexikon szerint báró Mednyánszky Sándor Cézár Beckón, 1824. július 9-én látta meg a napvilágot.¹⁴ Mednyánszky Cézár eredeti keresztelési bejegyzését a beckói római katolikus plébánia anyakönyveiben találtam meg. A latin nyelvű dokumentumból kiderült, hogy báró Mednyánszky József és Eleonora de Richert fia, „Alexander Cesar Franciscus Nicolaus Josephus Antonius Eustachius” (Sándor Cézár Ferenc Miklós József Antal Euszták) Beckón, 1824. június 9-én¹⁵ látta meg a napvilágot és másnap, június 10-én nyerte el a keresztség szentségét.¹⁶ (Lásd az 5. sz. dokumentumot!)

⁹ SAB. Zbierka cirkevných matrík. Rímsko-katolícky farský úrad Beckov. Inv. č. 39. Fol. 42.

¹⁰ *Bona Gábor*: Századosok az 1848/49. évi szabadságharcban. II. k. Budapest, 2008 (A továbbiakban: *Bona* 2008.). 87. o.; *Gudenus* 1993. 294. o.

¹¹ SAB. Zbierka cirkevných matrík. Rímsko-katolícky farský úrad Beckov. Inv. č. 38. Fol. 87.

¹² *Bona* 2008. 88. o.; *Gudenus* 1993. 294. o.

¹³ SAB. Zbierka cirkevných matrík. Rímsko-katolícky farský úrad Beckov. Inv. č. 43. Fol. 98.

¹⁴ *Zakar Péter*: A magyar hadsereg tábori lelkeszei 1848–49-ben. Budapest, 1999. (a továbbiakban: *Zakar* 1999.). 143. o.; *Gudenus* 1993. 295. o.; *ÚMÉL* 627. o.

¹⁵ Nem július 9-én!

¹⁶ SAB. Zbierka cirkevných matrík. Rímsko-katolícky farský úrad Beckov. Inv. č. 38. Fol. 92.

A legfrissebb hadtörténeti és genealógiai szakirodalom, valamint a legújabb magyar életrajzi lexikon szerint báró Mednyánszky Sándor Cézár a franciaországi Hyéres-ben, 1857. április 20-án vetett végett az életének.¹⁷ Mednyánszky atya eredeti halotti bejegyzését a Hyéres-i állami anyakönyvekben¹⁸ – találtam meg. A francia nyelvű dokumentumból kiderült, hogy „Alexandre César Francois Nicolas Joseph Antoine Eustache Mednyanszky” (Mednyánszky Sándor Cézár Ferenc Miklós József Antal Euszták) valóban 1857. április 20-án, reggel 9 órakor, 32 éves korában halt meg Hyéres-ben. Halálának okáról – mely öngyilkosság volt –, illetve temetési dátumáról és helyéről azonban nem tesz említést a bejegyzés.¹⁹ (Lásd a 6. sz. dokumentumot!)

Végezetül megemlíjtük, hogy a három Mednyánszky fivér édesanyját nem a keresztlési anyakönyvi bejegyzésekben olvasható „Eleonora de Richert”-nek²⁰ és nem a legfrissebb genealógiai szakirodalomban – de a régebbiekben is – szereplő „Richert de Vhir Eleonóra”-nak²¹ hívták. A franciaországi Haut-Rhin Megyei Levéltárban (Archives départementales du Haut-Rhin) sikerült ugyanis megtalálnom a szülők Colmárban, 1818. augusztus 13-án kelt állami házassági anyakönyvi bejegyzését, melyben a menyasszony – „Marc Antoine Richert” és „Eléonore Albert” lányaként – „Eléonore Richert”-ként szerepel.²² A nemesi jogállásra utaló „de” szócska azonban nincs feltüntetve a dokumentumban!

DOKUMENTUMOK

1. Báró Mednyánszky László keresztlési anyakönyvi bejegyzése.

Beckó, 1819. június 29.²³

A keresztlési dátuma: 1819. június 29.

A születés dátuma: 1819. június 28.

A megkeresztelt neve: László Leo Alajos Antal Euszták

Szülei: Méltóságos megyessi Mednyánszky József báró úr, a beckói vár és uradalom örökös úra, ő császári királyi apostoli felségének kamarása, és méltóságos Eleonora de Richert asszony Comar-ból, a francia királyságból, a Felső-rajnai körzetből

Keresztszülei: Méltóságos Mednyánszky Alajos báró úr, ő császári királyi apostoli felségének kamarása, a beckói vár és uradalom örökös úra, és nagyméltóságú és méltóságos gróf Praszma Jozefa született gróf Eszterházy

A megkeresztelő: Főtisztelendő Szuhay János helyi plébános úr

Származási helye: Beckó

¹⁷ Zakar 1999. 143. o.; Gudenus 1993. 295. o.; ÚMÉL 627. o.

¹⁸ Lelőhelyük: Var Megyei Levéltár (Archives départementales du Var).

¹⁹ Archives départementales du Var. État civil. Mairie d'Hyéres. 2 MI EC1839R1. №. 122.

²⁰ SAB. Zbierka cirkevných matrík. Rímsko-katolícky farský úrad Beckov. Inv. č. 38. Fol. 72., fol. 87., fol. 92.

²¹ Gudenus 1993. 294. o.

²² Archives départementales du Haut-Rhin. Actes d'état civil. Colmar. Mariages. Tom. 1816–1821. Fol. 48.

²³ Lelőhelye: Štátny archív v Bratislave. Zbierka cirkevných matrík. Rímsko-katolícky farský úrad Beckov. Inv. č. 38. Fol. 72. Eredeti tisztázata. Latin nyelvű.

2. Báró Mednyánszky László halotti anyakönyvi bejegyzése
Beckó, 1849. július 9.²⁴

A temetés dátuma: 1849. július 9.
A halálozás dátuma: 1849. július²⁵ 5.
Az elhunyt: B. Mednyanszky Laszlo, Posonban
Születési helye: ---
Lakhelye: ---
Életkora: ---
Halálának oka: ---
A haldoklók szentségében részesült?: ---
Temető és eltemető: Beckó, Lelkész
Megjegyzés: „Hazájának vértanuja”

3. Báró Mednyánszky Ede keresztelési anyakönyvi bejegyzése.
Beckó, 1823. február 22.²⁶

A keresztelés dátuma: 1823. február 22.
A születés dátuma:---
A megkeresztelt neve: Eduárd Alajos Antal Euszták
Szülei: Méltóságos megyesi Mednyánszky József báró úr, ő császári királyi apostoli fel-
ségének kamarása, a beckói vár és uradalom örökös úra, és méltóságos Eleonora de
Richert asszony Comar-ból, a francia királyságból, a Felső-rajnai körzetből
Keresztszülei: Méltóságos megyesi Mednyánszky Alajos báró úr, és az ő legkedvesebb
házastársa méltóságos gróf Majláth Ágnes asszony
A megkeresztelő: Szuhay János helyi plébános
Származási helye: Beckó

4. Báró Mednyánszky Ede halotti anyakönyvi bejegyzése.
Beckó, 1895. július 28.²⁷

A halálozás dátuma: 1895. július 25.
Az elhunyt: Méltóságos aranyos-medgyesi Mednyánszky Eduárd báró úr, tekintetes és
nemzetes szirmai Szirmay Marianna asszony özvegye
Születési helye: Beckó
Lakhelye: Beckó 5. szám
Neme: Férfi
Életkora: 72 éves

²⁴ Lelőhelye: Štátny archív v Bratislave. Zbierka cirkevných matrík. Rímsko-katolícky farský úrad Beckov. Inv. č. 39. Fol. 42. Eredeti tisztázat. Magyar nyelvű.

²⁵ Helyesebben: június.

²⁶ Lelőhelye: Štátny archív v Bratislave. Zbierka cirkevných matrík. Rímsko-katolícky farský úrad Beckov. Inv. č. 38. Fol. 87. Eredeti tisztázat. Latin nyelvű.

²⁷ Lelőhelye: Štátny archív v Bratislave. Zbierka cirkevných matrík. Rímsko-katolícky farský úrad Beckov. Inv. č. 43. Fol. 98. Eredeti tisztázat. Latin nyelvű.

Halálának oka: Tüdőödéma

A haldoklók szentségében részesült?: Nem

A temetés helye és ideje: Beckó, a régi temetőben lévő családi kriptában, 1895. június 28.

Az eltemető: Méltóságos és főtisztelendő gróf Pongrác Adolf vág-újhelyi prépost

5. Bárá Mednyánszky Cézár keresztelési anyakönyvi bejegyzése.

Beckó, 1824. június 10.²⁸

A keresztelés dátuma: 1824. június 10.

A születés dátuma: 1824. június 9.

A megkeresztelt neve: Sándor Cézár Ferenc Miklós József Antal Euszták

Szülei: Méltóságos aranyos-megyessi Mednyánszky József úr, a beckói vár és uradalom úra, ő császári királyi apostoli felségének kamarása, és méltóságos Eleonora de Richert asszony Comar-ból, a francia királyságból, a Felső-rajnai körzetből

Keresztszülei: Méltóságos gróf Teleky Ferenc úr, ő császári királyi apostoli felségének kamarása, és a nagyméltóságú királyi Helytartótanács titkára, méltóságos gróf Eszterházy Antónia asszony, méltóságos gróf Aponyi Móric özvegye, tekintetes adamóczi Banoczy Miklós úr, és nagyméltóságú gróf Eszterházy Jozefa asszony, nagyméltóságú gróf Prashma János Nepomuk úr özvegye

A megkeresztelő: Főtisztelendő Szuhay János helyi plébános úr, Trencsén és Zólyom vármegyék táblabírája

Származási helye: Beckó

6. Bárá Mednyánszky Cézár halotti anyakönyvi bejegyzése.

Hyéres, 1857. április 20.²⁹

Város: Hyéres

Kerület: Toulon

A bejelentés dátuma: 1857. április 20., este³⁰ két óra

A halálozás dátuma: 1857. április 20., reggel kilenc óra

Az elhunyt: Mednyanszky Sándor Cézár Ferenc Miklós József Antal Euszták

Családi állapota: Nőtlen

Foglalkozása: Tőkepénzes

Életkora: 32 éves

Születési helye: Beczko, Magyarország

Lakhelye: Hyéres, Rue du Lavoir

Szülei: Bárá Mednyanszky József tőkepénzes Beczko-ból és Eléonore Richert tőkepénzes Colmar-ból, Haupt-Rhin-ből

A tanúk: Amédée de Resnes, 41 éves, rendőrbiztos, Hyéres és Joseph Riquier, 47 éves, temetkezési alkalmazott, Hyéres

²⁸ Lelőhelye: Štátny archív v Bratislave. Zbierka cirkevných matrík. Rímsko-katolícky farský úrad Beckov. Inv. č. 38. Fol. 92. Eredeti tisztázat. Latin nyelvű.

²⁹ Lelőhelye: Archives départementales du Var. État civil. Mairie d'Hyéres. 2 MI EC1839R1. №. 122. Eredeti tisztázat. Francia nyelvű.

³⁰ Helyesebben: délután.

A HADTÖRTÉNETI INTÉZET

ÉS MÚZEUM KÖNYVTÁRA

TULIPÁN ÉVA

Szigorúan ellenőrzött
emlékezet

A Köztársaság téri ostrom 1956-ban

Argumentum